
Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Zajednički program „Poboljšanje pristupa obrazovanju i
interkulturalno razumevanje”

Podsticanje inkluzivnog obrazovanja i **različitosti** u školama

9. decembar 2015.

Priština

Pozadina

Zajednički program Evropske unije i Saveta Evrope „Podrška pristupu obrazovanju i interkulturalno razumevanje: podrška Evropske unije i Saveta Evrope u oblasti obrazovanja prisilnih povratnika i zajednica roma, aškalija i egipćana na Kosovu“ (ACCESS) ima za cilj direktno uključivanje kosovskih vlasti u izgradnju lokalnih institucionalnih kapaciteta kako bi škole, lokalne vlasti i civilno društvo bili u mogućnosti da prošire usluge podrške i obrazovanja, a u cilju integracije u škole dece povratnika, kao i dece roma, aškalija i egipćana. Projekat je počeo u septembru 2013. i biće aktivan do decembra 2015. godine.

Projekat je organizovan u pet komponenti koje za cilj imaju da:

- Podstaknu upis i redovno pohađanje nastave kod dece povratnika školskog uzrasta, kao i dece ugroženih manjina uopšte, sa posebnim osvrtom na Rome, Aškalije i Egipćane;
- Povećaju kapacitet obrazovnog sistema radi osiguranja većih šansi za školsko postignuće dece povratnika i dece roma, aškalija i egipćana;
- Poboljšaju status romskog jezika kao predmeta u školama na Kosovu;
- Unaprede integraciju dece povratnika među školskim vršnjacima i u lokalnoj zajednici;
- Revidiraju i poboljšaju politiku koja se bavi obrazovanjem repatrirane dece.

Glavna dostignuća projekta

Projekat je uspeo da poboljša saradnju i razmenu informacija između različitih aktera (institucija i civilnog društva) koji se bave obrazovanjem prisilnih povratnika i dece roma, aškalija i egipćana. Osim toga, projekat je poboljšao pružanje postojećih usluga ciljnim korisnicima.

Od 2013. godine u okviru projekta ACCESS:

- pružena je podrška Ministarstvu obrazovanja, nauke i tehnologije, kao i Ministarstvu unutrašnjih poslova u uspostavljanju održivog mehanizma za pružanje dodatnih **časova** jezika za preko 300 dece povratnika. Novi priručnici za nastavnike i učenike za korišćenje u nastavi sa učenicima povratnicima razvijeni su i testirani 2014. i 2015. Konačni modul je predat obučenom osoblju Ministarstva obrazovanja, nauke i tehnologije, Ministarstva unutrašnjih poslova i opštinskog odeljenja za obrazovanje u cilju osiguranja njegove održivosti;
- uspostavila se saradnja sa Ministarstvom obrazovanja, nauke i tehnologije u cilju širenja nastave romskog jezika u novim opštinama. Novi modul obuke je osmišljen i koristi se za pripremu novopostavljenih nastavnika romskog jezika;

- obučeno je 66 nastavnika za sveobuhvatan školski pristup u 11 pilot škola. Obezbeđeni su i mali grantovi za izradu nacрта i implementaciju školskih razvojnih planova za podsticanje inkluzivne školske prakse. Sedamdeset četiri člana osoblja centara za edukaciju prošlo je obuku za medijaciju i metodologiju socijalne inkluzije, a finansirano je i 12 novih inkluzivnih projekata u 12 centara za edukaciju. Prakse i nalazi škola i centara za edukaciju posebno su dati u publikaciji „Smernice za socijalnu inkluziju“;
- pružena je podrška programu medijacije u obrazovanju. Od januara 2014, 6 medijatora je radilo na 1204 slučaja učenika roma, aškalija i egipćana u šest opština. Zahvaljujući njihovom radu, a u saradnji sa nastavnicima, medijatori su uspeli da u školu vrate 216 dece koja nisu pohađala nastavu;
- organizovano je nekoliko konferencija za **unapređenje** svesti po pitanju perspektive Roma, Aškalija i Egipćana u obrazovnom sistemu Kosova. Izrađeno je sedam nastavnih planova od strane nastavnika, sa ciljem uključivanja istorije roma, aškalija i egipćana u osnovne škole;
- objavljene su tri osnovne studije o centrima za edukaciju, medijaciji u obrazovanju i pogledu na inkluzivno obrazovanje;
- omogućeno je osnivanje refleksione grupe koju čine vladini zvaničnici i praktičari koji izrađuju preporuke politika za Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije i Ministarstvo unutrašnjih poslova u cilju poboljšanja pristupa obrazovanju za decu iz zajednica roma, aškalija i egipćana, kao i za decu iz povratničkih porodica.

Završna konferencija

Konferencija pod nazivom „Podsticanje inkluzivnog obrazovanja i različitosti u školama“ predstavlja završni događaj zajedničkog programa Evropske unije i Saveta Evrope „Poboljšanje pristupa obrazovanju i interkulturalno razumevanje“.

Uprkos velikim naporima, obrazovanje tri zajednice i dalje karakteriše niska stopa učešća u obaveznom obrazovanju i veoma niska stopa učešća u srednjem i visokom obrazovanju. Zvanični podaci pokazuju da je ukupna stopa ulaska u obavezno obrazovanje tek nešto preko 84,9%, dok kod nižeg srednjeg obrazovanja ova stopa naglo pada na svega 53%. Stoga, cilj konferencije jeste da istakne aktuelnu politiku, aktivnosti i mehanizme podrške redovnom inkluzivnom obrazovanju u školama na Kosovu sa posebnim osvrtom na Rome, Aškalije i Egipćane.

Proces socijalne inkluzije ovih zajednica može se poboljšati promovisanjem pristupa obrazovanju i podsticanjem interkulturalnog razumevanja među svim grupama koje žive na Kosovu. Stoga je neophodno implementirati ciljne školske politike i prakse, kao i socijalne i obrazovne strukture podrške koje ozbiljno uzimaju u obzir potrebe Roma, Aškalija i Egipćana.

Konačno, konferencija teži da stvori idejni most ka novim programskim inicijativama koje će se fokusirati na inkluzivno i kvalitetno obrazovanje. Iz tog razloga će u drugom delu konferencije pažnja biti posvećena novim oblastima u kojima će doprinos aktera biti osnova za pripremanje konkretnog opisa projekta.

Sreda, 9. decembar 2015.

08.45–09.15	Registracija učesnika
PLENARNA SEDNICA Predsedava: predstavnik Ministarstva obrazovanja, nauke i tehnologije (MONT)	
09.15–09.45	Uvodna reč i pozdravni govori g. Usmen Baldzi, zamenik ministra obrazovanja, nauke i tehnologije (MONT) g. Samir Selimi, menadžer zadataka, Kancelarija EU u Prištini gđa Isabelle Servoz Gallucci, šefica Kancelarije Saveta Evrope u Prištini g. Villano Qirazi, šef Odseka za obrazovnu politiku Direkcija za demokratsko građanstvo i učešće, Savet Evrope
09.45–10.25	Smernice za socijalnu inkluziju u školama Prezentacija smernica razvijenih u okviru zajedničkog programa Evropske unije i Saveta Evrope ACCESS za škole na Kosovu gđa Ulrike Wolff Jontofsohn, profesorka na Pedagoškom univerzitetu u Frajburgu i gđa Hana Zylfiu, menadžerka Kosovskog centra za edukaciju
10.25–10.45	Helsinški program za kvalitetno obrazovanje g. Villano Qirazi, šef Odseka za obrazovnu politiku, Savet Evrope
10.45–11.00	Diskusija
11.00–11.20	Pauza za kafu
11.00–11.20	Saopštenje za medije
SEDNICA 1 – Inkluzivno obrazovanje i socijalna inkluzija na Kosovu Predsedava: Savet Evrope	
11.20–11.40	MONT vizija za poštovanje različitosti i inkluzivno obrazovanje na Kosovu; Prošlost i budućnost g. Vedat Bajrami i gđa Enesa Kadiq, rukovodeći Odseka za obrazovanje zajednica, MONT
11.40–12.00	Obuka za buduće nastavnike u inkluzivnim školama; Trenutni resursi i budući planovi prof. Majlinda Gjelaj, prodekan za nastavu Univerziteta u Prištini
12.00–12.15	Metodologija obuke za nastavnike u službi sa ciljem unapređenja socijalne inkluzije gđa Haxhere Zylfiu, istraživač, Kosovski pedagoški zavod
12.15–12.30	Premošćavanje jaza između institucija i civilnog društva po pitanju socijalne inkluzije: najnoviji mehanizmi i alati g. Isak Skenderi, direktor, NVO VoRAE
12.30–12.50	Diskusija
12.50–14.00	Ručak

SEDNICA 2 – U susret kvalitetnom obrazovanju na Kosovu

Predsedava: Savet Evrope

14.00–15.30	Uvod u paralelne sesije: uvod u novi projekat u vezi sa kvalitetnim obrazovanjem
	Paralelna sesija 1: „Kako integrisati inkluzivno obrazovanje u obuku za nastavnike pre stupanja u službu i obuku za nastavnike u službi?“ moderator: gđa Haxhere Zylfiu , KPI
	Paralelna sesija 2: „Inkluzivno obrazovanje i socijalna inkluzija zajednica: kako povećati kapacitet škola kako bi kreirale inkluzivnu sredinu?“ moderator: gđa Hana Zylfiu, KEC
	Paralelna sesija 3: „Sistem kvalitetnog obrazovanja: kako ojačati integritet i boriti se protiv korupcije?“ moderator: gđa Ardita Metaj-Dika, TACSO
15.30–16.10	Izveštaj sa paralelnih sesija
16.10–16.30	Zatvaranje konferencije: Završna reč – predstavnik MONT Završna reč – predstavnik Saveta Evrope
16.30	Odlazak učesnika